

Ara

Onor. Biblioteca Universității din Cluj

Sibiu

A timiștorontali tör-
vényeské bej. sz. 85.
(Dos. No. 934/1938)
Alapította:
Dr. VUCHEICH
ENDRE
és Dr. VARNAY
ELEMÉR

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

A munka rangja

A társadalmi élet alapján, nem az élet-
feltételek lenyege a munka. De mily hosszú
időnek kedvezt, ezentúl, amíg a fejlődés
hányában menetelő nagy szemek harca
és útmutatása nyomán az emberiség
nagy részének közlekedésében emere-
hebe mai rangját. Gondoljunk csak az
évezredek elöli idők. Az ókori görög
és római művelődés rabszolgá-rendsze-
ren épült fel. A későbbi lassú európai
fejlődés megszüntette ugyan a régi er-
teimben vett rabszolgaságot, de szeke-
re elé mindég kénytelen volt olyanokat
fogni, akik az erősebbnek kiszolgálta-
tójai voltak. A technikai nagy fejlő-
dés bizonyult eddig a legáldásosabbnak
a munka könnyítése terén, a társadalmi,
jogi és erkölcsi haladás pedig megli-
sértelte, hogy a munka értékét megszab-
ja és elossa.

Ma a szociális gondolat tör előre. A
világ legtöbb államában komoly és szí-
goru törvények védik a munkát és a
munkást, már messzire jutottunk attól
az idegenkedéstől, amelyet felsőbb tá-
rsadalmi rétegek éreztek hajdan, amikor
az ipari munkásság első ízben ünnepe-
lte meg május elsejét. A munka megbe-
csülésének az útján jelentős távolságot
tettünk meg. Vannak szociológusok,
akik a társadalmi fejlődés legkiemelke-
dőbb eseményének tartják, hogy a mun-
kanélküliség ellen való harc már állami
feladat, és Európa művelt államaiban
már nem fenyegeti a munkanélkülít az
éhhálál, hanem életben tartása közös-
ségi feladat. Mindaz a vád is, amelyel
az ipari munkásság tömegeit, értetlenül
állva sajátos, súlyos problémák előtt,
megterhelték, már erőtlenedik, mert ki-
világot, hogy törvényhozásbeli véde-
lenségük, kizsákmányoltaságuk kényszeri-
tette őket a különállásra és ellenséges
magatartásra, és mielőtt az igazságo-
sabb juttatás a termelt javak értékéből
az ő javukra is megindult, a feszültség
enyhiült és az elvi ellenséges magatartás
helyébe a társadalmi kiegyensúlyozottság
és béke reménye lépett. Az emberibb
megélhetés nyújtásának a célját ma a
közösségi gondolat teljesen a magáévá
teszi, elérését meg akarja könnyíteni.

Május elsején tehát a régebbi ide-
genkedés helyett, a határozott rokonsz-
enny öleli körül az ipari munkásságot.
Nem platonikus érzésről van szó, nem is
pillanatnyi vállveregetésről, hanem
arról az akaratról, amely az egész közös-
ség érdekében az ipari munkásságot a
maga nemzeti egységébe akarja fel-
említeni. Az emberibb élethez való jogot
már nem lehet vitatni. Ez a jog a közös-
ség alapfoglalmából következik. De
ennek a jognak másrészt az is alkotó-
eleme, hogy a munkásság szakított az
osztályharc elvi gondolatával. Egy-egy
állami vagy nemzeti közösség szerkeze-
tében csak megakasztó, az egész szöve-
vényes gépezetet szétdúló alkatrészek le-
het az osztályharcból fakadó gyűlölkö-
dés. Minél bonyolultabb egy-egy társa-
dalmi, korszerű szervezeti működése,
annál inkább kell érvényesülnie benne a
mértányos juttatás fontos eszméjének,
azaz a *sum erique jövót biztosító* gon-
dolatának, amely kiegyenlítő, rendet tart
keserűséget osztat, ha biztosítja a szer-
vezet tagjainak az emberi élet alapfel-
feltételeit és tartalmazza azt, aki többet,
jobbát, értékesebbet ad ennek a szerve-
zetnek.

A munka államát énti az emberiség
világszerte. Ez a felépítés nem történ-
hetik meg máriól-holnapra. Am bizo-
nyos, hogy jó úton vagyunk. A munka
rangja, értéke, hivatala már nem szorul
bizonyításra. Legyünk bárból: mű-
helyben, hivatalban, gyárban, gazda-

Német—olasz—francia megegyezést eredményezett Laval látogatása a vezéri főhadiszálláson

Franciaország hajlandó kivenni részét a tengely háborus erőfeszítéseiből
Jelentést adott ki Finnország külpolitikájáról a finn képviselőház külügyi
bizottsága

Tuniziában töretlen a német—olasz ellenállás

A keleti arcvonalon tegnap is csak
a kubáni hídfőnél voltak jelentő-
sebb harcok, ahol a Szovjet meg-
semmisítő csapási akará mérni a ten-
gely-védelemre. A szovjet csapatok,
nagy erővel, tizenöt kilométer széles-
ségben rohamozták a tengely-állásokat.
A küzdelemben kölcsönösen kivette ré-
szét a tüzérség és a légió is. Kemény
elhárító küzdelemben a tengely-erőknek
sikertől rétegekre bontaniok és vissza-
verniök a támadókat. A tuniszi arcvon-
alról további élénk helyi harci tevé-
kenységet jelentenek. A harcok jelenleg
a magaslati állásokért folynak. A Ste-
fani olasz hírgyűnkötség tudósítója rá-
mutat arra, hogy a német—olasz ellen-
állás töretlen.

Franciaország

Laval francia miniszterelnöknek a
német vezéri főhadiszálláson tett látoga-
tása és az ott folytatott német—olasz—
francia megbeszélések eredményeképen
— mint ezt a hivatalos német jelentés
is érzékelteti — *Franciaország cselekvő
szerepet vállal az új Európáért, hozott
erőfeszítésekben.* Német részről nemrég
határozott formában kijelentették, nem
múltánytalan kívánság az, hogy *amíg a
németek harcolnak, a franciák dolgoz-
zanak* s ilyenformán vegyék ki részüket
az európai nagyküdelemből és áldozat-
okból. A *Wilhelmstrassen* a minap is el-
ismerték, hogy francia részről messze-
menő megértést tanúsítanak a szükség-
szerűség iránt s rámutattak arra, hogy a
francia hadifoglyok szabadonbocsátá-
sa, illetve polgári munkásokkal való ki-
cserélése ügyében Laval együttműködés-
i szándéka *tényekben* jutott kifejezés-
re. Laval együttműködési hajlandóságát
Berlin készséggel honorálta. Nemrég be-
számoltunk arról, hogy Sauckel német
körvezető és Laval miniszterelnök
megállapodása alapján annak a *két szá-
zötven ezer* francia hadifoglyolnak evr ré-
sze — amelyik most már nem mint ha-
difogly, hanem mint munkás dolgozik
Németországban — rövid szabadságra
hazatérhetett Franciaországba. A mos-
tani Hitler—Laval—Bastianini találko-
zó nyilvánvalóan a tengely és Vichy
együttműködésének további kimélyíté-
sére irányult. A német—olasz—francia
tanácskozásokról érkezett jelentésekből
annyi már most megállapítható, hogy
az együttműködés — mely eddig francia
részről főleg munkások küldésében, né-
met részről pedig a hadifoglyok fokoza-
tos szabadonbocsátásában nyilvánult
meg — *jelentősen szélesebb alapon fo-
lyik tovább a jövőben.*

A DDK érvelése

A szovjetország—lengyel diplomáciai
kapcsolatok megszakításának fejlemé-
nyei Berlin éber figyelemmel kíséri. A

ságban vagy a szellemi munka posz-
táján, mindnyájan dolgozni akarunk egy-
másért.

Mindnyájunkat az igazságosabb, egybe-
hangzóbb élet elgondolása és megvalósi-
tása hevit, mindnyájunkat a szoros egy-

Rador hírgyűnkötség berlini értesülése
szerint német politikai körök már most
hajlanak annak feltételezésére, hogy
Anglia — a vizslay elsimitására — vé-
gül is engedni fog a Szovjet követelése-
nek. *Berlinben valószínűnek tartják,
hogy London elfogadja Moszkva megol-
dási javaslatát, aminek ára a Sikorski-
kormány feldolgozása lesz.* Német rész-
ről egyébként a lengyel ügy mögött egy
ujabb szovjet sakkhuzást is látnak: rá-
mutatnak arra, hogy a lengyel emigrán-
sok London feltétlen bizalmát (vezérek
és megkülönböztetett vendéglátásnak
örvendhetek az angol fővárosban. A
lengyel emigránsok „külügyminis-
tériuma” mintegy „fiókja” volt a Foreign
Office-nek s ilyenformán a *Sikorski-
kormány ellen tett szovjet lépés — né-
met megítélés szerint — az angol és
amerikai diplomácia elleni burkolt tá-
madás.* Ezt a felfogást tükrözi a *Deut-
sche Diplomatisch-Politische Korres-
pondenz* című német lap, a berlini kor-
mány félhivatalos organuma is, amikor
a szakítást bejelentő szovjet jegyzék po-
litikai jelentőségét főleg abban látja,
hogy „*Sztalin az angol és északamerikai
kormány értesére adta, immár félreér-
tetlenül, hogy megelégette a Szovjet
háborus és jövőbeni, békebeli ügyeinek
és ténykedéseinek vitatását.*”

Érdeklődést kellett a külföldi sajtó-
ban a *Deutsche Diplomatisch-Politische
Korrespondenz*-nek az az érvelése is,
hogy „Sikorski és londoni munkatársai
fanatikus gyűlölettel viseltek Német-
ország és az új európai rend iránt s ez a
tény eléggé bizonyítja azoknak a híresz-

teléseknek alaptalanságát, melyek Né-
metország és a londoni lengyel emi-
gráns-bizottság titkos megállapadásáról
szóltak.”

A lengyel ügy

Londonban és Moszkvában továbbra
is nagyon élénk diplomáciai tevékeny-
ség folyik. A svájci lapok londoni tudó-
sításai arról adnak hírt, hogy Eden brit
külügyminiszter tegnap ismét tanácsko-
zott Majszkij szovjet nagykövettel, akit
az elmúlt napokban Churchill miniszter-
elnök is több ízben fogadott. Az angol
kormányfő a lengyel emigránsok két ve-
zetőjével, Sikorski tábornokkal és Ra-
czynskivel is megbeszéléseket folytatott.
A Stefani iroda berni jelentése, svájci
tudósítások nyomán rámutat arra, hogy
a londoni tárgyalásokkal párhuzamosan
Moszkvában is megbeszélések foly-
nak. Sir Archibald Clark-Kerr angol
nagykövet Molotov szovjet orosz külügyi
népbiztosnál tett látogatása után felke-
reste az Egyesült Államok nagykövetét
s vele hosszasan tanácskozott.

A *News Chronicle* című angol lap
megjegyzi, hogy Moszkva eddig semmi-
féle hivatalos választ nem adott a szer-
dán átnyújtott lengyel jegyzékre, a
szovjet sajtó hangjából azonban arra
lehet következtetni, hogy a szövetséges
nemzetek között súlyosbodott a helye-
ze. *Moszkva a londoni lengyel emigráns-
kormányt ellenségének tekinti s aligha
állítja helyre a viszonyt vele.* A *News
Chronicle* a pillanatnyi helyzetet azzal
jellemzi, hogy „*London és Washington
feladata igen kényes.*” (—r)

A politikai arcvonal

A vezéri főhadiszállás jelentése Laval látogatásáról

Berlin. (DNB). A vezéri főhadi-
szállás jelenti:

A Führer április 29-én a vezéri fő-
hadiszálláson von Ribbentrop biro-
dalmi külügyminiszter és Bastianini
olasz külügyi államtitár jelenlétében
fogadta Pierre Laval francia minisz-
terelnököt. A tárgyalás folyamán tel-
jes megértés mutatkozott valamennyi
kérdésben, amelyek egyrészt Német-
országot és Olaszországot és más-

részt Franciaországot érdeklik. Teljes
tárgyalással megvizsgálták,
hogy Franciaországnak milyen erők-
kel és áldozatokkal kell résztvennie
abban a harcban amelyet a tengelyha-
talmak az új Európa felépítéséért a
bolsevizmussal és a vele szövetségelt
angol-amerikai plutokráciával szem-
ben fölvettek és milyen előnyök-
kel, jár majd Franciaország számára
a részvétel ebben a harcban.

Hitler három óra hosszat tartó eszmecserét folytatott a francia miniszterelnökkel

Berlin. (Rador). Laval Pierre fran-
cia miniszterelnök esütörtökön délután
Hitler vezér és kancellár főhadiszállá-
sára érkezett. Laval kíséretében volt De
Brinon nagykövet, Guerrard kabinetiro-
dai főnök és Rochat nagykövet, a fran-
cia külügyminisztérium államtitkára.

A francia miniszterelnök előtt érke-
zett a vezéri főhadiszállásra Bastianini

olasz külügyi államtitkár, akinek társa-
ságában volt Dino Alfieri berlini olasz
nagykövet, Viteffi gróf meghatalmazott
miniszter, az olasz külügyminisztérium
európai és földközítenger-melközi osztá-
lyának főnöke és Barllardi-Ricci, a
szertartási osztály főnöke.

Ribbentrop német külügyminiszter
fogadta és üdvözölte a szövetséges fa-

ságban való menetelés lelkesít, hogy a
proletáriátus megszüntetésével, de a pro-
fitáriátus kellő megrendszabályozásával
is, végre az emberi élet magaslatai felé
közeledhessünk.

Május elsején, keményebb munkában

éppen a szabadabb és emberibb jövőt
biztosító döntő háború miatt, testvéri
kényszerítással közzöntjük munkás test-
véreinket, a valamennyiünk biztonságo-
sabb, egybehangzóbb élete hajnalhasa-
dásán.

sista Olaszország külügyi államtitkárát és a francia miniszterelnököt, akikkel együtt megtartották az első megbeszélést.

A délután folyamán Hitler, Ribbentrop és Bastianini jelenlétében, kihallgatáson fogadta Laval, akivel mintegy három óra hosszú tartó eszmecsere történt.

Csütörtökön este Ribbentrop díszvacsorát adott, amelyen részt vett Bastianini külügyi államtitkár, Alfieri nagykövet, Laval miniszterelnök és De Brignon nagykövet, német részről pedig Steineracht államtitkár, Mackensen római között a vezéri főhadiszálláson tett látogatásából is.

BASTIANINI ÉS LAVAL MÁR HAZA IS UTAZOTT

Berlin. (DNB). Bastianini olasz külügyi államtitkár és Laval francia miniszterelnök csütörtökön éjszaka elutazott a vezéri főhadiszállásra.

A német távirati iroda a francia miniszterelnök látogatásáról szóló kiegészítő jelentésében közli, hogy Laval a múlt esztendő november és december hónapjában már járt Németországban és mindkét alkalommal tanácskozást folytatott vezető német államférfikkal. Laval első találkozása Hitlerrel 1940 október 23-án és 24-én ment végbe.

A SZOVJET SZIGORU INTÉZKEDÉSEI A LENGYEL LAKOSSÁG ELLEN

Ankara. (Rador). A Stefani olasz hírügynökség jelenti:

A Szovjetunióból érkező hírek sze-

rint a katyni tömegsír felfedezése, valamint a moszkvai kormány és a londoni lengyel emigráns-kormány között lámadt konfliktus következtében nemcsak a vörös hadseregbe beosztott lengyel katonák, hanem a Szovjetunió területén élő lengyel lakosság körében is nagy nyugtalanság tapasztalható. A szovjet hatóságok erre való tekintettel rendkívül szigorú intézkedéseket fogantatosítottak a lengyelek ellen, hogy megakadályozzák a romboló cselekményeket és zavargásokat. Az első intézkedése a szovjet hatóságoknak az volt, hogy megtagadták a külföldre utazni szándékozó lengyelek utlevélenek látmozását. Más, szigorú rendszabályokat léptettek életbe az orosz üzemekben dolgozó lengyel munkásokkal szemben. Tömeges letartóztatások történtek és

több lengyel munkáscsoportot gyűjtőtáborba vittek.

SULYOS ÖSSZETÜZEST VALTOTT KI IRÁNBAN A LENGYEL-SZOVJET SZÁKITÁS HIRE

Ankara. A katyni erdőben a bolsevisták által legyilkolt lengyel tisztek tömegsírjainak felfedezéséről szóló hír rendkívül mély hatást tett az Iránban levő lengyel katonákra. Mikor aztán megtudták azt is, hogy Szovjetország a londoni lengyel kormánnyal a diplomáciai összeköttetést megszakította és Anglia cserben hagyta a lengyeleket, elkeseredésük és dühük annyira fokozódott, hogy megrohanták az iráni megszállt szovjet csapatokat és azokkal valóságos harcra kezdtek. Az összeütközés során, amelynek az angol csapatok igyekeztek véget vetni, mindkét részről számosan megsebesültek.

„A kis nemzeteket egyre inkább foglalkoztatja a jövő biztonsága“

Helsinki. A finn képviselőház külügyi bizottsága megvizsgálta a kormány elmúlt évi külpolitikáját s erről közleményt adott ki.

— Ki kell emelni, — hangzik a közlemény —, hogy a háborús évek alatt a kapcsolat Németországgal surlóhádsmentes volt, gazdasági téren pedig a viszony igen eredményesnek mutatkozott. Az Egyesült Államokkal a kapcsolatot sikerült megőrizni.

Az amerikai közvélemény nem lelkesedik a Szovjet uralmi terveire

Genf. (Rador). — A német értesülések szerint mértékadó washingtoni körök egy Moszkvának szánt rádióhíradás kapcsán a londoni lengyel emigránsok iránt tanúsított szovjet magatartással foglalkozva kijelentették, hogy a mai válság súlyosan veszélyezteti a háboru utáni rendet. Annak ellenére, hogy a Fehér Házban indokoltnak tartják a szovjet követeléseket, az amerikai közvélemény egyáltalában nem lelkesedik azért

— Mivel a háború tovább tart a kis nemzeteket egyre inkább foglalkoztatja a jövő biztonsága. Ez a kérdés Finnországra is nyomasztóan hat. Az általános figyelem ezért a közös biztonság felé fordul, amelyet az északi nemzeteket magukéva tettek s amelyet Finnország is oszt. Ezt a kérdést különösen figyelmebe ajánlja a kormánynak a külügyi bizottság — fejeződik be a jelentés.

a gondolatért, hogy a Szovjetunió a háború után — legalább is Kelet-Európában — egyeduralomra törekszik. Ha így áll a dolog, az amerikai hadsereg áldozatainak harctereken teljesen hiábavalóak. Egyes hivatalos északamerikai személyiségek nyíltan ki is mondják, hogy az Egyesült Államok ilyenformán nem Európa felszabadításáért harcolnak, hanem azért, hogy a kommunizmus kezére juttassák ezt a földrészt.

Jelentéseink a harcterekről

Elénk harci tevékenység Tuniziában

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése szerint német és román csapatok a kubáni hídfőnél tegnap is nagy elhárító sikereket értek el. A bolsevistákat, akik tüzéségi páncélos és légi haderők nagy bevetésével támadtak, visszavertük. Az ellenség súlyos és véres veszteségeket szenvedett.

A keleti arcvonal többi részén csak jelentéktelen harci tevékenység volt.

Német gyorsnászadók, a Fekete-tengeren három parti hajóból álló ellenséges hajókaravánt súllyesztettek el, összesen 1700 bruttó tonnatartalommal.

A tunizai arcvonalról élénk helyi harci tevékenységet jelentenek. A német-olasz magaslati állások ellen inté-

zett ellenséges támadásokat. Néhány helyen csapataink helyi ellen-támadásba mentek át. A tunizai hídfő keleti arcvonalán az április 27—30-ai éjszaki harcokban az ellenség 98 páncélos, 87 páncélos ágyú, 21 egyéb ágyú, számtalan tehergépkocsi és több száz foglyot veszített.

Brit bombavető repülőgépek az elmúlt éjszaka Kelet-Németország több helységét támadták meg, köztük nyílt városokat is. Lakóhelyekre dobott bombák következtében, elsősorban Essenben, a lakosság között nagy veszteségek és anyagi károk támadtak. Eddig érkezett jelentések szerint a támadó bombavetők közül 6 ellenséges repülőgépet lelőttünk.

Az olasz hadijelentés

Róma. (Rador). Az 1071-ik számú hadijelentés:

A tunizai arcvonalon élénk helyi, harci tevékenység folyt; az ellenséges tüzéség különösen erős és hosszantartó tüzelést folytatott az arcvonal déli szakaszán.

Olasz légi kötelékek, amelyek a Földközi-tenger középső részén hajókaravánt kísértek, harcot vívtak egy számbeli fölényben levő ellenséges légitájjal. A harc során az olasz repülő hat Spitfire-mintájú angol repülőgépet lelőttek.

Amerikai repülőgépek bombát és más, robbanóanyagot tartalmazó eszközöket dobtak Messina városára, ahol károkat okoztak. A bombák hat embert megöltek és egyet megsebesítettek. Német vadászipülőgép

két négymotoros repülőgépet lelőttek. Az olasz vadászipülőgép és légvédelmi tüzéség más öt gépet pusztított el, míg Augusta város környékén újabb négy gép semmisült meg.

A SZOVJET LEGI VESZTESÉGEI

Berlin. (Rador). A legutóbbi tizenkét nap alatt a Szovjet a keleti arcvonalon ötszázharmincegy repülőgépet veszített.

Hazaszállítják a Törökországban internált repülőket

Isztanbul. (Stefani). A török kormány és a hadviselő államok között a Törökországban internált külföldi repülőket hazaszállítása kérdésében folytatott tárgyalások most eredményesen befejeződtek. A megállapodás értelmében Törökország hozzájárul ahhoz, hogy az internált külföldi repülőket hazaszállítsák. A tengelyhatalmak repülőinek hazaszállítása rövidesen megkezdődik.

Az olaszok kiemelik a Toulonnai elsüllyesztett francia hadihajókat

Róma. A „Popolo di Roma“ című olasz lap jelentése szerint a touloni kikötőben olasz szakmunkások az öt hónap előtt elsüllyesztett francia hadihajókat kiemelésén dolgoznak. Ennél e munkánál különleges olasz eljárást alkalmaznak, amelyet Polában kipróbáltak és a legszebb eredményeket érték el vele

KANADAI TÁBOROK HALALOS REPÜLŐGÉPSZERENCSETELENSÉGE

(Rador). A brit hírügynökség jelentése szerint Anglia délyugyati részén egy katonai repülőgép lezuhant. A szerencsétlenségén Salmon kanadai tábornok és Finlay alezredes életüket veszítették.

Az államvezető felhívása a munkássághoz

Bucuresti. Antonescu Ion tábornagy-államvezető — mint a kador jelen — majus elseje aukamából Teuvással forauat az ország munkássághoz.

— Ezen a napon, — kezdődik a felhívás —, amikor megünnepeljük azt, hogy az Ur megadta nekünk, hogy dolgozhassunk, a gondolatom felétek irányul, akik az ország második hadseregét alkotjátok. Ezen a második hadseregen alapul ma az a reményünk és biztonságunk, hogy az ország és a nemzet győzedelmeskedni fog a nehéz harcban. Eddigi teljesítményetekért a haza és a király elismeréssel van irántatok s én nevéken köszönetemet fejezem ki.

A felhívás utal arra, hogy a harcnak még nincsen vége s új és új erőfeszítésre van szükség, hogy az ellenséget legyőzzék. A kifejtett munka elsősorban a ti és gyermekeitek javát szolgálja — mondja a felhívás —, majd rámutat arra, hogy a kormány minden metesz, ami a háboru időben lehetséges, hogy a munkásszótly életszinonolát megjavítsa és emelje.

A felhívás ezekkel a szavakkal fejeződik be:

— Ezen a napon a gondjaitok iránti atyai szeretettel fordulok felétek és arra kérek, hogy kötelességeket nemcsak a harcmezőn, hanem mindenütt egyformán teljesítsétek, mert munkátok gyermekeitek és az ország javára van.

FRANCO ELLENŐRZŐ KÖRUTRA INDULT. (Madrid). Franco tábornok, spanyol államfő tegnap Madridból spanyolországi körutra indult. Az államfő ellátogat Cordobába, Szevillába és Cadizba s megtekinti a gibraltári partvidéket is, (DNB).

MAJUS ELSEJE MEGÜNNEPLESE BULGÁRIÁBAN (Sofia). Bulgária nagy lelkesedéssel ünnepelte meg május elsejét. Az egész ország zászlódszben uszott. Május elsején megemlékeztek arról is, hogy 1876-ban erre a napra tüzték ki a nemzeti felkelés kitérését. Már április 30-án repülőgépek keringtek Szofia fölött és lelkesítő hangu röp-cédulákat szórtak le. Filoff bolgár miniszterelnök az ünnep előestéjén rádióbeszédet intézett a munkásokhoz. Rámutatott arra, hogy régen a zavargások napja volt ez a nap, ma pedig a szociális rend és a munka ünnepe. Ma mindenkinek dolgoznia kell hazája érdekében. Végül felszólította a munkásokat, hogy vállalja azokat az áldozatokat, amelyek a mai nehéz időtől megkiván.

SPELLMAN ÉRSEK SZIRIÁBAN. (Antakya). Spellman newyorki érsek Sziria fővárosba érkezett, — jelenti a beyruthi rádió közlése nyomán a német távirati iroda. (Rador).

SZOVJET-PALESZTINAI KULTURÁLIS EGYESÜLET ALAKULT TEL-AVIVBAN. (Ankara). Tel-Avivból jelenti, hogy ott megalakult a Szovjetszövetség és a palesztinai zsidók közötti művelődési kapcsolatok fejlesztésére alakult egyesület. (Stefani).

ROOSEVELT SEM TUDJA MEGAKADÁLYOZNI A BANYASZ-SZTRÁJKOT. (Amsterdam). Mint az angol hírszolgálati ügynökség jelenti, úgy látszik, hogy az amerikai bányászsztrájkot nem lehet békés uton elintézni. A munka-beszüntetés most az egész Egyesült Államokra kiterjedt s ezt még Roosevelt sem képes megakadályozni. (DNB).

KRATEYL-cirkusz

Timişoara II., Badea Cartan-tér.

Ma, vasárnap, május 2-án

két utolsó bucsuelőadás a Gyár városban

Délután 4 óra este 9-ór. teljes műsorral. A végén nagy vigjáték:

Mancika

Lemkatar

Az értékek seregszemléje legyen képzőművészeink brassói-brassói kiállítására

Az aradi és az ezt követő timișoarai-temesvári kiállítás igazolta azt a felfogást, hogy a gyűjteményes képzőművészeti kiállítás inkább vonz, mint az egyéni, vagy a nagyon szűkös. A képvásárló közönség választani akar és ezt csak a gyűjteményes kiállításon lehet megkedve szerinti. Természetes, hogy a kimagasló művészeti termékek akkor is vonzanak és vevőre találnak, ha csak egyetlen stílus képviselői. Mégis előny a különböző stílusok bemutatása, a választás lehetősége.

De időben milyen messze vagyunk már a kiállításoktól! Leltároztuk a valóban szép és biztató eredményeket s azóta mintha minden megállt volna képzőművészeink élet-vonalán. Ambár lehet, hogy csalóka látszat ez, s talán így is van, mert hiszen olvashattuk az örvéndetes hírt, hogy Brassó-Brassóban pinkösdre gyűjteményes kiállítás készül; mégis, az előkészítés, a szervezés útjára valahogy vontatottan tűnik képzőművészeink megoldandó feladatainak sürgősségéhez képest.

Meg lehet, azért, mivel még mindig hiányzik a szilárd lendület: itteni képzőművészeink alapos számbavétele. Dicséretes, alismerés méltó mindaz, amit eddig aradi és bánágyi művészeink és lelkes pártfogók tettek. Kiállításuk és munkájuk azonban csak a feladatokat egy részét érinti. Azokra a más vidékeken élő művészekre gondolunk, akikkel az aradi kezdeményezések még nem sikerült kapcsolatot teremtenők. Holott képzőművészeink jelentéskése csak egy válhatik szellemi életünk általános hatása eredményeként érlelt eseményévé, ha benne minden tehetség, minden árnyalat és minden erő kifejeződik.

Mind ezzel az akarjuk mondani, hogy a brassói-brassói kiállítást a művészek egymásközi számbavételének és minél gazdagabb anyag felkutatásának kell megelőznie. Irány, stílus, felfogás nem lehet választófal művész és művész között, de még a távolság sem. Vontatottan fel minél többen a tervezeti gyűjteményes kiállításra. Ervényszerűen e téren is a közösségi gondolat (persze a legszigorúbb művészi mérték is!) egy a művészek összefogása terén, mint a közösséggel való meghitt viszony megteremtésében. A közösségi gondolatnak képzőművészeink tevékenységére való átvitele nem is jelenthet mást, csak a kellő megszervezést. Az arra illetékes vezetőemberek erkölcsi feladata, hogy a művészek kiállításának külső feltételeit megteremtse. Tehetőseink kötelessége, hogy a művészeti kiállítást felkeressék és vásároljanak. A közösségi gondolat, ha mélyebb értelmezést adunk ennek a gondolatnak, át-és áthatol valamennyi társadalmi véreben, láthatatlanul lüktet át minden szervünkön és lendít mindnyájunkat előre. A festőt és szobrászot, szóval képzőművészeinket azonban előbb önmaguktól várják és követelik meg leginkább az egybeesetalkozást.

Tehát ne csupán Arad mutakozzék be pinkösdkor Brassó-Brassóban, hanem a többi város vagy táj valamennyi számottevő művésze is. Vegye át Arad a művészi természet felkutatásának és összehozásának a munkáját. Meg kell szünnie a részleges vagy teljes félreállításnak, kikapcsolásnak. Egyenesen visszatérő ma művészi téren is a lemondást, a hiábavalóságot jelentő képlegyművészi, vagy az „odi profanum vulgus et arceo” esetleges átgöge. A lelki törvények állandó működése szerint van művészet; tevé-

A remekmű

Írta: SZEMLÉR FERENC

Tudod, — mindig úgy gondoltam a „Bánk Bán”-ra, mint valami szegény rokora, aki miatt feszengés fog el az előkelő társaságban. Szegyenkeztem közönséges nyelvvel és gondatlan külseje miatt. Egyáltalán roppant falusnak találtam nagyevű külföldi társai mellett.

Valamelyik gyötör napomon ismét kezembe került és fáradtan kezdtem olvasni. Unottságom azonban csakhamar tovatűnt. Nem is tudom, hogyan magyarázom meg neked, mert nem szeretnék ironizálni vagy közönséges lenni, — a szomorujáték egyszerre magához bilincselte minden érdeklődésemet.

Már nem jutottak eszembe irodalomtörténeti emlékezők. Egykori olvasmányok sem ködlöttek fel bennem. Mit bántam én, hogy mit mondott Arany vagy Péterfy a kecskeméti tisztű főügyész darabjáról! Csupán a cselekmény izgatott hallatlan módon és a költő-alkotta sorok forgószéle ragadott magával.

Mit magyarázzak sokat! Egy lélegzetre olvastam végig a szindarabot s utána vegyes szégyenkezést éreztem. A szegény rokonról ugyanis kiderült a magas származás és azóta is azzal vagyott elfoglalva, hogy a kiváló vendégkoszoruban megfelelő helyet szorítsak neki. Ő pedig rangjának megfelelő külső szerénységgel és rejtett göggel várja, hogy az izgatott vendéglátó, hol fog megállapodni.

A darabnak jövőre lesz százhuszonötödik születésnapja, de nem érezhető benne az avultság. Ez az a titkos jég, amellyel a remekmű leleplezi önmagát. Az egymást váltó korszakok újra és újra megpillantják a rejtélyes bélyeget, újra és újra felfedezik a nekik szóló különleges jöhírt és más és más címen, de egyforma rajongással sorozzák be a nagy nemzeti alkotások közé.

A tibiorei panasz, a petrii lázadás, a banki keserv oly közel hozzánk, hogy csupán Katona nyelvi görbomlásait nézd el s máris meghallod a hozzánk szóló igét. Kerszerű népjelent, mai gazdaságpolitika, ujkori nemzet-eszme és lent a „puszták népének” jaja — valamennyit kiérzethet belőle.

És még egyszer figyelmeztetlek, hogy ez a szindarab nemcsak értékes, hanem érdekes is. Hazugság, hogy a remek művek unalmasak. Ezt csak a ponyvások találták ki, hogy fércműveik példányosságukkal emelhessek.

Hogy a Döbrentei-féle drámapályázatot ügyet sem vetettek rá? ... Ugyan kérlek! ... Gondold, hogy a mai bírálóbizottságok jobbák? ... Ők is csak emberek, sajátos képzetekkel s különös elfogultságokkal megáldva.

Nem is az egykori drámaírókra nehezteltek. Csupán Katona Józsefet sajnálom, aki elkedvelve, fáradtan, unottan vonult vissza az alföldi porba és darabjának sorsán immár csak aig tiündögött.

Egy idő múltán kég befőlünk az ifjúság és belenyugsunk a világba. Katona is tudhatta, hogy a jobb sors híres színpadi szerzővé tehető volna, de már nem volt ereje harcolni a gonosz sors ellen. Ugy emelgett, hogy ez a magyar író törvénye, de a világirodalom szorgos tanulmányozása más befátásra vezetett engem. Mindenütt felhívtam egy-egy író, aki mögött nem az írángyal, hanem a gyönyörű véletlen leskel és műve s a siker kőzetébe gyökerezni talált mel.

Persze csak időlegesen, mert hiszen az írók mégis csak, irgalmas szokott lenni a remekművekhez.

De mit használ az immár a porladó költőnek? ...

Kosztolányi Dezső szülőházát emléktáblával jelölték meg

A szabadkai Kosztolányi-Társaság április 28-án carrarai márványból készült emléktáblát helyezett el Szabadka nagy fiának szülőházán. Ötvennyolc évvel ezelőtt született Kosztolányi Dezső, a szabadkai főgimnázium igazgatójának a fia, a vasrácsos, magasföldszintes családi házban, ahonnan Szabadka városának legnagyobb szülőtte messze utat járt meg. Eljutott az irodalmi dicsőség csucsaira, s minden ízében magyarnak maradván, az európai szellemiség részesévé tudott lenni. De az édes otthon, a csillagokat vizsgáló édesapa, a szerető édesanya, aki ma is él és jelen volt az emléktábla leleplezésén, a testvérek köre, a nyíltzívű és eleven város, a palicsi tó, mind-mind örökre Szabadkához kötötte a nagy költőt. Mindig visszavágyott szülővárosába, amelyet egész szívvel szeretett. Költői vallomásai közül az egyik legszebb a boldog gyermekkoráról, az ifjúságról szól: „mi-

óta labdám itt sígurult, nem ér az élet egy fabatkát”.

A lüktető élet szeme előtt áll Kosztolányi emléktáblája, az utca forgalmas elevegenségében, hogy a járókelő dolgos emberek lássák, hiszen testvérük volt a szociális érzésű Kosztolányi, aki ismerte az emberi szenvedést. „Az én édesapám az emberek apja és én az emberek testvére vagyok”. Így vallotta, így dalolta a költő a fajokon és társadalmi osztályokon felülemelkedő emberszeretetet.

Az emléktábla leleplezőkora az avató beszédet Bajnai Voinich Aladár, a szabadkai Kosztolányi-Társaság elnöke mondotta Kosztolányi Dezső emlékeztetéhez illő elmélyült tartalommal. Az emléktáblán koszorút helyezett el a Szabadkai Népkör, a Kosztolányi-főgimnázium diák-külldöttsége és mások. Megható volt a 77 éves ósz édesanya koszorúja ezzel a felirással: „A szegény kisgyermek”-nek anyuka és a testvérek.”

remtés. A pinkösd képzőművészeti, gyűjteményes kiállítás tehát, legyen először is kiállítás anyagban minél gazdagabb. Az egyéni bolyongások helyett valamennyi művészeink vegye utját Brassó-Brassó felé. Idő van még red, csak az el-lanyhult arca megmaradhat az új szí-herre, amely kiállító művészeink jial-

ma volt Aradon és Timișoaran-Temes-várott. A közönség ugyanis várja a pinkösd brassói-brassói kiállítását. Várják ezt a kiállítást azok, akik már talán találtak is helyet egy-egy szép kép vagy szobor részére otthonukban, de azok is, akik a szepet szomszujhoz lélekkel boldogan fognak megerősödni abban a tudatban, hogy a képzőművészetek terén is dolgo-zunk, vagyunk.

Szélrózsa

AZ ATHÉNI RADIÓNAK a napokban nagy eseménye volt. A hallgatók hangjátékok hallottak, amely a legnagyobb görög hőskölteményből, Homeros „Ilias”-ából készült. A dramatizálás nagyszerűen sikerült és az egyes szerepeket a görög nemzeti színház legkiválóbb művészei játszották. A hangjátéknak igen nagy sikere volt és azt legközelebb megismétlik.

NEMETHY KÁROLY budapesti kultúrtaácsos a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a magyarországi éghajlat következtében a márványból készült szobrok és emlékművek sokat szenvednek. Hosszas kísérletezés után sikerült olyan időálló műanyagot találni, amely a legmostohább időnek is ellenáll. Elhatározták, hogy ezután Budapest szobrai és műemlékei ebből az anyagból készítik, a nagyon megrongált régi márványszobrokról ebből az anyagból hasonló nagyságú másolatokat készítenek és ezeket állítják a régiek helyére.

SARASATE, a legnagyobb spanyol hegedűművész hangszere, egy csodálatos hangú Stradivarius készítmény, már évtizedek óta pihen a párisi zeneakadémia muzeumban, ahol a nagyhegedűs egykor tanulmányait végezte. Senki sem merete a hangszert megszólaltatni, mert az a legenda járta, hogy ezt Sarasate végrendeletében megtiltotta. Nemrég valamilyen alkalomból megnézték a végrendeletet és kiderült, hogy ilyen rendelkezést nem tett a hagyományozó. A zeneakadémia vezetősége tehát elhatározta, hogy ismét megszólaltatja Sarasate hegedűjét. Ez díszes hangverseny keretében történt meg, amelyen René Benedetti hegedűművész a néhai spanyol mester néhány sajtó szerzeményét játszotta el az 1657-ben készült bővöletesen szép hangú hegedűn.

MESTROVICS IVÁN, az ismert horvát szobrászművész húzamosabb idő óta Romában tartózkodik és a Vatikánban dolgozik. Mestrovics a Szent Jeromos-tervezet oszlopcsarnokában elhelyezésre kerülő pápaszobrok elkészítésére kapott megbízást. Ezek közül V. Sixtus pápa állószobra már elkészült.

A PARACELSUS-emlékinnepségek betetőzésekként egész estét betöltő német film készült a XVII. század lángeszű és rejtélyes orvos-mágusáról. A filmről, melyet most mutattak be Salzburgban, kritikáit az írják, hogy nem Paracelsust, az „embert”, hanem Paracelsust, a „fogalmat” igyekszik ábrázolni s csaknem egészen hiával van a szokásos „játékfilmek” bonyodalmainak. A főhőst Werner Krauss alakítja megkapóan egyszerű eszközökkel.

PARIZSBAN ELHUNYT Albin Michel, a híres francia könyvkiadó. A francia irodalom fénykorában Michel ismertette meg a közönséggel Daudet, Maupassant, Bourget, Zola, Ohnet, Pierre Loti, Marguerite, Rossy és Paul Adam műveit.

Bácskai rajz

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ verse

A napraforgó, mint az őri
Repül a pusztán egymaga,
A tébolyító napsugárban
Kibomlik csenevész haja,
Bolond lotyó — fejére kapja
A sárka szoknyáját, s szalad.
Szerelmese volt már a kóró,
A pipacs és az iszalag,
Elhagyta mind, most sir magában,
Ri és a szörnyű napra néz,
A napra, urj kedvesére,
Ki részeg, s izzik, mint a réz.

Azután eszelősen, bután
Rohan a gyorsvonat után.

Konfirmálás. Május 2-án délelőtt 10 órakor megy végbe a timisoarai-temesvári magyar anyanyelvű evangélikus ifjak konfirmációja. A hitvallás után urvacsoara következnek.

Ipari vállalatok kötelezettsége készítményeik árának felülvizsgálása esetén. (București). Az országos ár-kormánybizottság közli az ipari vállalatokkal, hogy május 1-től kezdődően valahányszor készítményeik árának felülvizsgálását kéri, az erre irányuló kérvényhez a következő adatokat mellékeljék: A vállalat jogi formája, a vállalati tőke nagysága, a munkások száma, az utolsó mérleg szerinti tiszta haszon és végül az elmúlt év forgalma (cifra és afaceri). Az érdekeltek a kérvényhez csatolják még annak az árjegyzéknek a másolatát is, amelynek felülvizsgálását kéri. (Rador).

Egyházközségi adó kivétele. A timisoarai-temesvári II. kerületi római katolikus egyházközségi vezetősége elkészítette az adónyilvántartásban eddig nem szerepelt egyházközségi tagok 1943. évi adókvételeit. A jegyzék május 15-ig az egyházközségi irodában délelőtt 10—12 megtekinthető. Esetleges fellebbezéseket ezen idő után nem vesznek figyelembe.

Minden lakos 24 órán belül nyilatkozatot ad a városi munkaszolgálati kapcsolatban. Timisoara-Temesvár város vezetősége közleményben adott ki a kötelező városi munkaszolgálatra vonatkozólag. A hivataloslap április 15-én kelt 89. számában rendelet jelent meg, amely a városi és községi kötelező munkaszolgálat új rendjét állapítja meg. A rendelet alapján a város is új munkakategóriákat állapított meg s ezért a munkaszolgálat megváltási összege is megváltozott. A munkakötelezettség nem teljesítése szigorú következményekkel jár. A város most minden lakosnak nyilatkozási nyomtatványt juttat el s azt kitöltve mindenkinél 24 órán belül be kell terjesztenie. Az I., II., III. és IV. kerületbeli lakosok a nyilatkozatot a városnapi nagyteremben adják be, az V. kerületi lakosok pedig az ottani telekbíró-ság hivatalában. Akinek nem kézbesítene nyomtatványt, az legkésőbb május 8-ig jelentkezzék a városházán, illetve az ötdikkerületi telekbírósnál, hogy megtehesse nyilatkozatát. Elegendő, ha a családfele ad nyilatkozatot a családtagokra vonatkozólag. Hogy kinek-kinek hány napos munkaszolgálatot kell teljesítenie, illetve a munkaszolgálat megváltása címén mennyit kell fizetnie, azt a város hivatalból állapítja meg. A megállapítás alapját a nyilatkozat, a hivatalból beszerzett értesítések és a városi összeírás szolgáltatja. Hogy hány napos munkaszolgálatról, illetve milyen megváltási díjról van szó, azt a május 10-é és 20-á között közzéadott kihelyezendő jegyzékből tudhatja meg mindenki. Módosítást a polgármestertől lehet kérni.

Nagy vállalat

Keres iparosokat ugymint, latatosokat, kovácsokat, kazánkovácsokat valamint rézműveseket, jó ruzással, olcsó élelmiszerekkel, vidékieknek ingyen lakást ad. Ajanlatokat „Z” jellegre a timisoarai kiadóba kérjük.

Május 3. hétfő
R. k.: Szt. Izer, fekt.
Protestáns: Irma
Ortodox: Timót

Napkelte: 4 ó 41 p
Napny.: 19 ó 13 p
A nappal hossza:
14 óra 32 perc.

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapok és ünnepekét követő napok kivételével. Timisoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Brătianu 3
Telefon: szerkesztőség, 50-78, kiadóhivatal 28-10.

Előfizetési ár a lap házhöz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdetőirodában, Metianu-utca 6. Telefon: 17-11.

Pásztorlevél a májusi ájtatosságról. Pacha Agoston dr. timisoarai-temesvári katolikus megyéspüspök körlevelét adott ki a májusi ájtatosságokkal kapcsolatban. A körlevélben a püspök felszólítja az egyházmegye híveit, hogy miként XII. Pius pápa a múlt év október 31-i rádiószózatában az egyházat és az egész emberiséget Szűz Mária szeplőtelen szívének ajánlotta fel, úgy a hívek is ajánlják fel önmagukat a Szuzanya szívének. A püspök közli egyúttal azt a felajánló imát, amelyet a hívek naponta elmondanak.

Háztartási alkalmazottak ellenőrzése Aradon. A rendőrkészlet felhívja az Aradon lakó összes háztartási alkalmazottakat, akár rendelkeznek szolgálati könyvvel, akár nem, hogy május 1-től május 31-ig 8 és 13 óra között jelentkezzenek a rendőrség cselédügyi hivatalában (63. sz. szoba), ahol az 1943. évre láttamozzák könyvüket és tisztázzák azok helyzetét, akik nem rendelkeznek szolgálati könyvvel. A jelentkezéskor az érdekeltek hozzák magukkal szolgálati könyvüket, valamint a kerületi orvos bizonyítványát és 30 lej a láttamozás bélyegköltésének fedezésére. Május 31-től kezdve a rendőrség közegei házról-házra járva ellenőrzést gyakorolnak és ahol szabálytalanságot állapítanak meg, ott nemcsak a háztartási alkalmazottat, hanem a munkaadót is megbüntetik.

A timisoarai-temesvári háztulajdonosok egyesületének közgyűlése. A timisoarai-temesvári háztulajdonosok egyesülete most tartotta meg 41. évi rendes közgyűlését. Schiller Ervin igazgató évi jelentése különösen a háztulajdonosok náborus teljesítményeit emelte ki. Az egyesület annak idején a lakbérleti törvénnyel kapcsolatban emlékiratot intézett a kormányhoz s hasonlóan járt el az aradi és a sibiu-nagyszabenyi egyesület is. Az évi jelentés hangsúlyozza, hogy az új lakbérleti törvény valóban figyelemmel is volt a háztulajdonosok több kívánságára. Felpanaszolták ezzel szemben, hogy a Timisoara-Temesvár városához intézett több beadvány eredménytelen maradt. Kimondotta a közgyűlés, hogy a háztulajdonosok a háború tartamára lehetőleg korlátozzák a nagyobb háztartásokat. Az egyes lakásokban szükséges kisebb tartarozást a bérlő végezze el. A háztulajdonosok egyesülete kérni fogja Timisoara-Temesvár város vezetőségét, létesítsen városi műhelyt a vízvezetési szerelői munkák elvégzésére. A vízvezetési szerelői hiánya miatt egyes javításokra, néha nagyobb csőrepedések esetén is, csak hazamosabb idő elteltével kerül sor, ami aztán felesleges költségtöbbletet jelent. Elhatározta az egyesület azt is, hogy az ősszel maga szervez szerelői tanfolyamot. A közgyűlésen részletesen ismertették az új lakbérleti törvényt, majd megválasztották az egyesület vezetőjét. Elnök továbbra is Cioban Pomil dr., ügyvezető igazgató pedig Schiller Ervin maradt. Megválasztották az egyes városrészi elnököket is. A közgyűlés Gerdánovits Sándor és Hilt Lajos régi, érdemes vezetőségi tagokat az egyesület díszelnökeivé választotta meg.

Közgyűlés. A brasovi-brassói „Agisz” Gazdasági Szövetkezet május hó 5-én, a tagoknak elégtelen megjelése esetében május 12-én este 8 órakor a ref. elemi iskola termében tartandó közgyűlésére a szövetkezet tagjait ezúton tisztelettel meghívja.

Adományok. A Szent Erzsébet-gyermekotthon javára L. L. 500, a Magyar Népközség hadiárvának Szent Vendel tiszteletére N. N. 1000 lej adományozott a Déli Hírlap kiadóhivatalában.

Traktortulajdonosok figyelmébe. A rendőrkészlet tudomására hozza az aradi és aradmegyei traktortulajdonosokkal, hogy a vonatkozó miniszteri rendelet értelmében minden traktort lajtromoztatni kell. A traktortulajdonosok ezért kötelesek május 10-ig a közlekedésügyi szolgálathoz kérvényt benyújtani, mellékelve a tulajdont igazoló okmányt eredetben, vagy másolatban és a tulajdonos által aláírt nyilatkozatot, amely a traktor leírására, rendeltetésére, fűtőanyagára és fogyasztására vonatkozó adatokat tartalmazza.

H. SZIKLAY GIZI

lanciskolájában Aradon, Mareşal Avenue-utca 8. szám alatt május 5-én, szerdán este 7-kor új tanfolyam kezdődik a tanulók részére.

Köszönetnyilvánítások. Mindazoknak, kik drága halottunk, Szladek Mária temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek s nagy fájdalommal részvétnyilvánításaiikkal igyekeztek enyhíteni, ezúton mond köszönetet a gyászoló család. Hálás köszönettel adjunk Dr. Cziza tiszteletű urnak, valamint Bateala Ion urnak, az Industria Romana de Piele S. A. igazgatójának, szives, meleghangú beszélgetéssel, melyekkel az elhunytat bucsuztatták. Külön köszönetet mondunk az Industria Romana de Piele S. A. i. t. vezetőségének. Drága halottunk lelkiüdvéért június 9-én, reggel 9 órakor tartjuk a gyászistentiszteletet a timisoarai gyárvárosi plébániatemplomban. — Mindazoknak, kik drága halottunk Szilávik István temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek s nagy fájdalommal részvétnyilvánításaiikkal igyekeztek enyhíteni, ezúton mond hálás köszönetet a gyászoló család. Hálás köszönettel adjunk a timisoarai vasuti dalostestvéreknek. Drága halottunk lelkiüdvéért május hó 3-án, reggel 1/8-kor tartjuk a gyászistentiszteletet a timisoarai mehalai plébániatemplomban.

Mozik műsora. Május 2 és 3, vasárnap és hétfő: Timisoara-Temesvár: Apolló: „A titokzatos Patrick ur” (Allan Böhlín), Atlantik: „Riadó” (Martell K.), Tasnády Mária), Capitol: „A nagy árnyék” (Heinrich George), Corso: „A két árva” (Alida Valli), Thalia: „Válási utazás” (Heli Finkeneller). — Arad: Aro: „Boccaccio”. Corso: „Dalolj; nevsz: szerecs” (Giuseppe Lugo), Forum: „A esalódott asszony” (Clara Calamai, Sandro, Ruffini), Urania: „Jégmezők kincse” (Tuta Roll, Allan Babli). — Fratelia-Ujkişoda: „A florentini kalap”, Roxy: „A bernhelmi kisasszony”.

Wesselényi és a szláv veszedelem

Írta: VITA ZSIGMOND

Az erdélyi multból ma is úgy tekintünk rá, mint egy antik hősre. Kiváló gazda és létező. Széchenynek lelkes barátja; együtt indulnak angliai tanulmányutjukra. Hazatérve, telve van erővel, munkakedvvel, nagyszabásu tervekkel. A nyugati élet vívmányait össze akarja kapcsolni a hazai hagyományokkal, elsősorban a társadalmi közszellemet akarja megreformálni. Első munkája a Balliátelekéről, társadalmi életvitelünkről, a gógnak, a felülvizsgálásról, a durva parlagiaságnak a napos áralata. De a cselekvő, a való élet küzdeleiben előtérnek kezében ekkor meg nemezen mozog a toll; gondolatai nem tudnak széles körben hatni. Az országgyűlés harcaiban ez a maga igazán éreztető, az utat mutat, széles aaja is tisztelgetett, messzire határozza, dörög hangjára mindenki felé, de szellemi világ tanaid korlátok, mert fejét nagy úri a falnak, hogy edomse az, vagy onmagát zassa össze. Az 1830-as éveken ő az erdélyi országgyűlés legmereszebb szereplője, de ugyanakkor a nemzeti eszűgökkel is szembezárt, a köztelhervéseit követeli és a jobbágyság felemelkedéséért hadakozik.

Wesselényi szenvedélyes politikája nem tudott eredményeket elérni, a retenthetetlen értnek számúzetes, börtön és végül tragikus halál a sorsa. De szülőföldjétől távol, egy-egy veszedélyes helyen, még több ízben feltűnik az alakja. Látjuk az 1838-i pesti nagy árvízkor, amikor emberek tömegeit menti meg, látjuk az inséges nép között, amikor gonabót oszt ki számára, a pozsonyi országgyűlésen az új idők nepméntő igéit hirdeti, iskolákat alapít, majd a jövőbe nézve ismét könyvet ír.

Wesselényinek második jelentős munkája, „A szózat a magyar és szláv nemzetiség ügyében”, ezelőtt éppen száz évvel jelent meg Lipcsében.

Wesselényi az első magyar politikus, aki tisztán felismeri a folyton növekedő orosz birodalomnak egész Európát fenyegető erejét. Wesselényiben az ifjúkori hevesség mély gondolatoknak, gazdag élettapasztalatoknak adott helyet. Most már nem fel-felesapó, gyorsan égető, hanem fehéren izzó, állandó lánggal ég. Erzései nemcsak hazáját féltik, hanem egységben látja a közép-európai nemzetek sorsát és felismeri azt, hogy a szláv propaganda milyen folytonosan növekvő veszélyt jelent Közép-európa néve. Oroszország felhasználja az európai kisebb nemzetek ébredező öntudatát és azt élesztve igyekszik hatalmát kiterjeszteni. Így változnak meg lassanként az európai hatalmi erők.

Legelőször a török birodalmat érinti ez, mondja Wesselényi, mert közel 10

(*) Orvosi hírek. Dr. Sugar Tibor orvosi gégeorvos hazaérkezett, s újból rendel Timisoara I. Griselini-utca 1 szám alatt. Távbeszélő 29-52. — Dr. Kleinmann Zoltán fogorvos ismét rendel Aradon, Miron Cristea-tér 7. Rendel 9—12 és 3—6. — Dr. Klein Miklós újból rendel, Arad, Episcopiei-utca 17. Telefon 27-29. — Dr. Baruch Felix hazaérkezett és újból fogad orvosi műtermében (laboratoriumában). Timisoara, Luther-tér 1. alatt. Távbeszélő 19-15. — Dr. Eckstein Béla újból rendel. Arad. Rusu Sireanu-utca 2. szám alatt. — Dr. Czikermann, fogorvos újból rendel, Aradon, Regele Ferdinand-körút 5. szám alatt. — Dr. Schwartz Károly, belgyógyász hazaérkezett s újból rendel. Aradon, V. Goldiş-utca 1. szám alatt. Távbeszélő 18-96.

Victoria étterem és kávéház

Timisoarán Temesvárott, betegség miatt azonnal eladó.

CSONT

uri-szabó
ARAD, Palatul Banca Românească
Telefon 23 70

Raktárhelyiséget,

szárazat, 20-25 vagon befogadására alkalmasat keres azonnal, nagy vállalat. Cimeket a timisoarai kiadóhivatalba „Sürgős jeli”-re” kérjük.

millió szláv nemzetiségű nép lakja. A török hatalmat már csak az európai diplomácia tartja fenn, de a „szláv és népességének összes felkelése ellen nincs mit mérlegelnie”. „Poroszország népességének jórészt harmada szláv jelenben is”, folytatja tovább, ezért szintén közelről érinti a szláv terjeszkedés. Poroszország az alkotmány kiterjesztésével azonban erős gáttal akadályozhatná meg a szláv hatalom növekedését. De Wesselényi előrelátja a némefféggel szembe forduló szláv Lengyelországnak és Poroszországnak, mint vezető német államnak az összeállítását, sőt meg az orosz propaganda miatt „az egész Európát átölelő forradalom veszélyét” is. Az orosz forradalmi szellem nyugtalanító szelét Wesselényi egy századdal meelőttünk megéri, de a politika nem hallgat az ő figyelmeztetéseire.

Törökország hatalma már csak látogat, a Poroszországi még nem alakult ki egészen, a soknapi, és nem egészen egy hatod részében német népességű Ausztria hatalmát viszont már csak a változatlan nyugalom tartja fenn. „Béke tarthatja fenn leginkább Ausztria létét; háború — még győztes is — semmivé tehető”, mondja Wesselényi, előre meglátva az elszakadó nemzetiségei miatt széthulló osztrák birodalom kését.

Wesselényi ezután rövidesen vázolja az orosz hatalom növekedésének történetét. Megdöbbenően mutat rá, hogy 1830-ban, a lengyel forradalom kitörésekor Ausztria és Poroszország kezében volt az orosz birodalom. A lengyel nemzeti mozgalom megsegítésével gátat lehetett volna emelni az orosz terjeszkedés elé. „E helyett nyakukra ültették amaz ellenséget, fővárosához néhány napi földre engedték előnyomulni s kismittották és akadálytalanra tették az utat, melyen a növekvő ár beronthat”. „Oroszországnak — folytatja tovább — szüntelen háborút kell folytatnia s újabb meg újabb hódításokat tennie, mert nagyjainak képtelen pazar fényűzését és kapzsiságát csak így elégítheti ki, s hallatlan rosszul fizetett hadseregeit csak így tarthatja fenn, s foglalhatja el”.

Ime a megdöbbentő kép, amely 1843-ban, az európai béke idején Wesselényi íratja. Az orosz propaganda vagy forradalmakkal zavarja meg az európai békét és nyújtja ki hatalmát a kisebb nemzetek felé, vagy pedig véres háborúval igyekszik a Balkán felé terjeszkedni. Az európai egyensúlyt csak az ellentétes szellemi erők megszervezésével lehet megvédeni. Az oroszól különálló nemzeteknek össze kell fogniuk és az alkotmányosság kiterjesztésével kell egységes frontot alkotniuk.

Egy századdal előre látott a nagy erdélyi politikus, de a politikai élet nem baltat a látások szavára, hanem a maga törvényei szerint halad előre. Wesselényi e műve azonban ismét a mai élethez szóló igazságokat hirdeti és az elmulasztott kötelezettségek teljesítését követeli.

Sport hírek. A Csepel—Vasas mérkőzés áll a magyar labdarúgó bajnokság mai, tízedik tavaszi fordulóján az érdeklődés központjában. A többi találkozó az ugynevezett sima forduló jellemző. Ezúttal sem mulaszthatjuk el azonban hangsúlyozni, hogy a magyar bajnokságban két év óta nincs sima forduló meglepetés nélkül. A mai mérkőzések zárójelben az őszi eredményekkel: Csepel—Vasas (2:5), Haladás—Gamma (1:9), Ferencváros—Kispest (3:2), Elektromos—SalBTC (1:2), Törökvis—Ujpest (1:4), KolAC—Ujvidék (2:6), Szolnok—DIMA VAG (0:3), NAC—Szege (0:0).

Elsőrendű kivitt-itt

műparafa uszóövek

egyedárusítását az egész ország területére, komoly cének, esileg üzletnek átadnák. Tárgyalás lehetőleg személyesen.

DOPCART, Timșoara IV., T. Vladimirescu 27.

Fiúvilág

A kurucvilág költészete

I.

Ez a költészet mintegy félszázadnyi keserves idő politikai költészete a népi érzés kisugárzásában. Adaléka a politikai történelmek a Wesselényi-féle összeesküvés megtorlásának idejétől a II. Rákóczi Ferenc felkelésének összeomlásáig.

A Wesselényi-féle Habsburg-ellenes összeesküvésre következik az összeesküvők büntetése. I. Lipót császár megtartja szavát, hogy t. i. olyat koptint az összeesküvők köré, hogy a fejük is lehull. Nádasdy, Zrínyi Péter, Frangepán fejét csakugyan hóhérbárd csapja le.

A Habsburg-hatalom elkezdte a rendi ország ellenében tervszerű, új berendezkedést a magyar királyságban, az abszolút fejedelmi hatalom kiépítését.

Bécsben urrá lesz az a felfogás, hogy a „rebelliseket”, az „izgága hálátlanokat” csak „vasvesszővel” lehet rendben tartani. Ez a Bástia-féle kormányzati eszköz töri is a csontokat. Megindul a bujdosás, a bujdosó énekek keletkezése és tart a felkelések befejezte után is. A bujdosás legnagyobb oka azonban az, hogy a végvári katonaságot szélnek eresztik, 8000 végvári katona marad kenyér nélkül. Erekre visszamenőleg járna nekik a zsold, de nem kapnak egy rittinget sem. Se lovuk, se jó ruhájuk, se kenyérük, se pénzük. Csak sebeik vannak a törökökkel vívott harcaikból. Egyetlen vagyonuk éles szabályjuk, amelyet azonosan nincs kinek felejtani. Helyüket német zsoldosok foglalják el. Kelet felé, az erdélyi fejedelemségben bizva, csapatokba verődve húzódnak, bujdosnak. A történelmi háttér ismeretében hat legenditűn ma is reánk a vers: „Egy bujdosó szegénylegény” vagy egy másik, amelynek kezdő sorai szállóigévé válnak: „Mit bujdosz, kenyeres? Mivel semmid sincsen?” A kor mely vallásossága e szegénylegények ajkán is felcsendül: „A Bakonyban bujdosó főhásza” c. versben.

Erdély nem fogadhatja be, csak titokban támogatja őket. Az ország keleti részén csoportosulnak, a Partiumban. Keresik az elhelyezkedés útját-módját. Vezért is választanak ezek a régikori menekültek, de a vezéreknek nem engedelmességeknek, ide-oda hajlanak, s mert valahogy élni kell, sarcolnak, gyujtogatnak is. Közben osztrák zsoldosokat aprítanak, ha hozzájuk férnek, de harcban vannak a hajdukkal is és katolikus gazdagokra vadásznak bujdosó váltásdíj miatt. Kelet felől várják helyzetük megoldását, „az Istent sem várják oly szívesen, mint az erdélyi hadat”. Thököly Imre tehát sok jeles vitét talal köztük. A bujdosók az ő felkeléshez csatlakoznak. Most végre megint katonák. Az ifjú kuruc vezér gazdagsága, pompakedvelése, lelkesítő szava, hadi sikere felvillanyozza őket. Lepattan rájuk a Habsburg-hatalom mellett kitartó labancok gulyája a „nagyipáju, kevés dohányu” felkelőkről. Thököly napjának gyors leáldozásával megint a szegénység, a bujdosás a kenyerük. Várníck kell, amíg abbahagyhatják „zokogó sírásukat”. Sok vitéznek ömlik ki vére a török és a labanc közt, s bizony — „Tyukodi pajtás” és társai nem tudják a másvilágra verni a labancot, aki felülkerekedik.

E szerencsétlen kor politikai üldözéseire tartozik szorosan a vallási türelmetlenségből származó vallási üldözés: ugyanannak a fordítottja történik, ami történt a protestáns túlsúly idején. A klérus sohasem fogadta el az 1606-i, 1608-i és az 1647-i, vallásszabadságot biztosító törvényeket.

Amint tehát a hatalmi súly kezükbe kerül, megindul a régebbi jogállapot fegyveres kicsikarása. Pozsonyban összeül a vértörvényszék a prédikátorok felett, akik közül csak azok menekülhetnek meg az elítéléstől, akik elhagyják az országot vagy fogadalmat tesznek, hogy nem terjesztik többé az „uj” hitet. Így marad átván a magyar Sion. Így kezdődik a „Papvilág Magyarországon”, az újabb romlás, („Magyarország romlásáról”). Majd „Czegledi István haláláról” zokog fel a bus ének, az „Üldözött protestánsok éneke” s mindezeknél fájdalmasabban a „Rab prédikátor éneke.”

Az elkecsereedés e korszakát megsza-

lítják a felszínen a törökök kiűzésére indított háborúk, amikor a Habsburg-hatalom végre európai reáldetetésének eleget tesz, de az idegen zsoldosoknak ma elképzelhetetlen garázdálkodására, a fegyverrel visszaszerzett területeknek idegenek kezére adására, csaknem két évtized alatt az állandó hadiszolgáltatásra következik a kétségbeesés hangja. Ez a hang hívja II. Rákóczi Ferencet az igaz kurucvilág kialakítására, amikor 1703. május 12-én Lemberg mellől, Breznából küldött első kiáltványa új, nagy küzdelmet indít meg, s amikor piros selvem zászlót meglebbenti a Kárpátokon a bánattól, nyomoruságtól, szenvedéstől, reménytelenségtől terhes szél.

Örök bércék hóvilága?..

BARTALIS JÁNOS verse

Ez is a mezőké.
Menj, fétkelen birodalomból
halvány sóhaj.
Virág-bölcseben születél.
Harmatban fűrödél.
Milliók kereszteltek
s kinban megedzettek
s — fáradságban.

Most hóháid borzolnak hideg
éjszakában.

A nap csendben lenyugszik.
Avariedte hóhalmokba élelt a Ma.
Örök fény cikáz — —
Kis állomás vár.
Szelid hivat odavárja.
Lám: aggodnak hófehérje?
— örök bércék hóvilága?

Történelem a szavak mögött

Lépten-nyomon használunk a minden-napi életben olyan szavakat, amelyekről ma már alig vesszük észre, hogy eredetileg mit is jelentettek; főként a személyes vonatkozású szavak akadnak szép számmal.

Gyakran beszélünk krüzusi ajándékról és lucullusi lakomáról. De vajjon eszünkbe jut-e közben Krüzus, a hazulmas és merhetetlenül gazdag lydiai uralkodó, vagy Lucullus, a Krisztus előtti században élt római hadvezér, akinek izlését és fejedelmi életmódját a különböző történetek ma is emlékeztetben tartották? Vagy amikor az újságokban valamely művészeti vagy irodalmi mecenás ajándékaról olvasunk, melyikünk gondol vissza Caius Cilnius Maecenas-ra, Horatius híres barátjára, az írók és művészek lelkes pártfogójára?

Akadnak azután olyan szavak is, amelyeknek ez a tulajdonnévi eredete csaknem teljesen elmosódott. Ilyen például a bajonét. Bayonne francia városában a tizenhetedik század közepe táján élt egy tanító, aki szomorúan látta, hogy a városi lakosság teljesen tehetetlen a dárddákkal és lánuszakkal felszerelt lovasság támadásaival szemben. Mintegy harminc centiméter hosszú kést erősített tehát a puskacsővek végére, úgy hogy ezzel a fegyverrel a gyalogosan harcolók is felvenették a lovassággal a küzdelmet. Ezt a kezdetleges eszközt azután később tökéletesítették és a legtöbb hadseregbe bevezették.

A guillotín, a francia forradalomban nagy szerepet játszó nyaktilóneve tudvalevően guillotine orvos nevéhez rúzódik, aki egy nemzetgyűlési beszédeben olyan szerkezetet alkalmazását ajánlotta, amely lehetőleg fájdalommentesen végez a halárra ítéltelkel. Egy műszerész azután elkészített egy ilyen gépet és azt minden tiltakozása ellenére, az orvostól nevezte el, aki — és ez a sors különös játéka, — csaknem maga is guillotín alá került...

Végül ide tartozik a népek kibékülését akadályozó sovinizmus szó: Napoleon katonája volt Chauvin, aki leszerelés után kocsmát nyitott és az egész környéken híressé vált a kocsmában tartott uszító, kardosított beszédei folytán...

A fizikai fogalmak nevei között is egész sor effajta példát találunk. Amper francia fizikus volt, Watt pedig

angol felfedező. Ugyanígy felfedezőjének nevet viseli az amper és a watt. De a történelem, amint hogy az elektromos áram feszültségének mertekegysége, a volt — Volta olasz fizikusról kapta nevét. De akának más, érdekes esetek is. Manapság az új építkezéseknél már általánossá vált a rábitál, ez a vékony de erős elválasztóréteg. Rábitz Károly építőmester alkalmazta először, tőle kapta a nevét. Egy másik építész is beírta ilyesformán nevét a világnak csaknem minden nyelvbe: a párisi Francois Mansard újajta tetőberendezést talált ki, hogy a szigorú francia építészeti előírásokat kijátszhasa. Így került a házakra még egy „álemélet”: a mansard. Jean Nicot francia diplomata honosította meg Európában a dohányzást: innen a nikotin neve. A torokfájáskor használatos hideg borogatás pedig arról a Priessnitz Vincéről kapta elnevezését, aki Gräfenbergben a múlt század elején megalapította az első hidegvíz-égyintézetet.

A mi Vörösmartynk írta róla, aki visszaszerelte a víz régi becsületét: Priessnitz visszaadta a viznek régi hatalmát.

S ősi erőben kél újra az emberi faj. Végül az élelmickek között is felbukkannak a történelmi emlékek. A szendvics feltalálója bizonyos lord Sandwich, aki híres kártyás volt és kártyacsatái között még végre sem szakított időt magának. Kis kenyérdarabokat csomagoltatott tehát össze ezek közé sonkát vagy sajtot tétetett és azokkal csillapította éhségét. A praliné, Pralin francia marsall szakácsának találmánya, a Sacher-torta pedig a bécsi híres Sacher szállodásaládnak köszönhető megszületését.

Krüzustól a Sacher-tortáig hosszú ut vezet. De az ut minden állomásán a szavak mögött kissé a történelem beszél.

Komény István

Sirkövek és siremlékek

dus választékban, a mai vi zonyokban is a legszól dabb áron beszerezhe de.

ROSA Testvérek
ARAD, Strada Neulucea 4—6. szim.
Telefon 20 77.

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSI ÁR: Szavanként 6 lej, vastag nyomás 8 lej, (de a legkisebb hirdetés 60 lej, 15 szög). Jelszóval elhatárolás (jelzés vagy cím a kiadóhivatalban) 30 lejfel drágább.

SZÖVEGOLDALON: 1. Hivatásos (szakmai) hirdetések (orvosok, ügyvédek, stb.) legfeljebb 4 sor kiméretben 350 lej. Minden további sor 70 lej. 2. Családi események, eljegyzések, esküvők, legfeljebb 4 sorban 250 lej, minden további sor 70 lej.

KERTESEK HIRDETÉSEK: Hirdetésj oldalon mm-ként 8 lej. Szövegoldal mm-ként 16 lej.

KÖZGAZDASÁGI HIREK: Bank, vállalat, szövetkezet, stb. szövegoldal 100 lej soronként, a legkisebb hír 500 lej.

GYASZTELENTÉSEK, közzétételváltások: 30 szög 300 lej, minden további szög 3 lej. Legkisebb hír 300 lej.

APRÓHIRDETÉS vasárnap: 15 szög 80 lej. A hirdetésnek a megjelölt napon való esetleges meg nem jelenéséért kiadóhivatalunk nem vállal felelősséget.

GYERMEKSZERETŐ, fiatal uriaszony fél, esetleg egész napra vállalna gyermeket. Cim Reclama-nál Arad, Eminescu 4. (793)

ELADÓK összecsuksukható kertiszékek jutányos árrért. esetleg bérbeadó. Arad, Regele Ferdinand-körút 58. (794)

PING-PONG-asztal, kerti butorzat, tüzhelye való petróleum-égő eladó. Arad, Gheorghe Jonescu-utca 17, I. emelet. (795)

FIATAL bejárónót alkalmazok. Arad, Fabrici-utca 17. (796)

ELVESZETT április 20-án lorgnon, fekete gyöngyláncsal. Megtaláló jutalomért adja le Arad, Eminescu-utca 40, ajtó 6. (797)

ETNIKAI román romanizálna, vagy üzemet létesítene. Helységgel rendelkezik. Cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (798)

ARGAMAN szőnyeg, 3,5x4,5 m² fotel, sőtét találoasztal, heverő, kétajtós jégszekrény, 6- és 12-személyes porcellán, képek, csillárok eladók. Arad, Moise Nicoara-utca 12, ajtó 1. (799)

KÉTAJTÓS, kisebb jégszekrény, svédturnáltra eladó. Arad, Oituz-utca 111. (800)

KIFOGÁSTALAN vasalónót és napszámost alkalmaz Markovits festőde, Arad, Duca-utca 7. (801)

FÜRDŐBERENDEZÉS, jégszekrény, bors-kimérőasztal, tizedesmérleg, mákdaráló eladó. Arad, Subl. Tampa-utca 3, szerb-templom mellett. (802)

VARRÓGÉP, 2-személyes kerevet eladó. Arad, Goldis-utca 7, házmesternél. (803)

LAKATOSMUNKÁT, javításokat, villany-s autogénhegesztést vállal Stoiian Dimitrie lakatos, Arad, Vasile Pop 8. Telefon 20-24. (804)

FÜGGÖNYT, 4 darabot 2,60x1,40 becsérlnék ráfizetéssel, kb. 3x3 nagyságra. Cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (805)

FODRÁSZ-kisasszonyt azonnal alkalmaz Morar-szalón, Arad, Regele Ferdinand-körút 62. (806)

Ó-NEMET ebédülő márványlappal, jó állapotban, Jókai, Mikszáth. Eötvös-sorozat és egyéb dolgok eladók. Érdeklődni Arad, Eminescu-utca 6, dohánytözsdeben. (807)

AGYNEMÜ, paplan, függöny, stb. eladó. Megtekinthető d. u. 4-6 között. Arad, Carol-körút 27, ajtó 3. (808)

KÉTKERÉKŰ tolokocsi, új, eladó. Arad, Nicu Filipescu-utca 5. (1001)

KISZOLGÁLÓ pincés-kisasszonyt és 14-15-éves pikkolókat alkalmaz a Central-étterem, Arad, Alexandri-utca 2. (1002)

ASZTALOS-szerszámok eladók. Arad, Dna Balasa-utca 205. (1003)

PIROS sportkocsi eladó. Arad, Avram Iancu-tér 12, 7. ajtó. (1004)

PAX névre hallgató fehér, barnafoltos drótszűrű foxi elveszett. Megtaláló jutalomért adja át Arad, Ghiba Birta-utca 46 szám alatt. (1005)

MŰVELT, komoly, kifogástalan előadónót magas fizetéssel azonnal alkalmaz. Könyvtorfer-cukrászda. Arad. (1006)

URANIA: döntő sikerű filmek színháza TELEFON 12-32

Az emberi szenvedés és a létért való küzdelem éposza.

A jégmezők kincse

TUTA ROLL
ALLAN BULLIN

Előadások naponta 3, 5, 7, 9 órakor. Az üjüsnak engedélyezve.

BÉLYEGGYŰJTEMÉNY: román, magyar, csehszlovák, jugoszláv, albummal együtt, kezdőnek, esetleg részletfizetésre eladó. Érdeklődők adják át címüket Reclama hirdetőben, Arad, Eminescu 4. (1006)

BUTOROZOTT szoba kiadó. Arad, Soarului-utca 2, első emelet, 5. ajtó. (1007)

KEMÉNYFABÓL való irodai asztalt vennék és egy kisebb gyalupadot. Arad, Bucur-utca 16. (1009)

RÉZÁGY matraccal és háromajtós előszoba-szekrény eladó. Arad, Cloșca-utca 12, I. em. 7. (1010)

MUNKÁSLÁNYOKAT, varrólányokat állandó munkára alkalmazok. Románok előnyben. Vészek nagy Singer-varrógépet. Danciu, Arad, Minerzei utca 15. (1011)

ÁLLÁST nyerhet Bucur-székházban jó számú, olvasható írású munkatér. Megélhetés biztosítva. Érdeklődni: Gladys, Arad, Episcopiei-utca 24. (1012)

KÖT PÁR használt gyermekcipő, jó állapotban, 5-6 éveseknek való, eladó. Arad, Marasesti-utca 24 sz. 1. ajtó. (1013)

ERDÉLY és Regát részére keresek ügyes, komoly utazót, ki a kötő-szövő szakmában jártas és üzleti összeköttetésekkel rendelkezik. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (1041)

NAGY Singer varrógép és összecsuksukható vasgép eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu-utca 4. (1042)

CIPÉSZSEGÉDET javításra alkalmaz, Erdődi, Arad, Oncu-utca 2. (1043)

VENNÉK egy sütős, használt de jó állapotban lévő gázrezsót. Cimeket kérem ár megjelöléssel Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (1043)

MŰHÉSZETI könyvek, műhészeti újságok, selejtpapír és régi harmonion eladók. Megtekinthetők 12-3 óra között, Arad, 1. Decembrie 10. (1044)

KÉTSZÁZEZER lej-el társulnék kisebb üzembe, trafikba, esetleg kölesön első helyre való betáblázásra. Cimeket „Csendes társ” jellegre Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (1045)

KERITESOSZLOPOK eladók. Arad, Miron Cristea-tér 11. (1046)

CORSO-MOZI, Arad Előadások 11, 3, 5, 7 és 9 órakor

Ma.

Az olasz filmgyártás legdallamosabb zenéjével telített filmje.

Dalolj... nevsz... szeress...

LUIGI GIUSEPPE a ma élő, legjobb tenorista, akinek hangja szebb G i g l i é n é!

ELADÓ 5-lóerős Lancz-féle fűrészmotor. Arad-Gradiste, Popescu-utca 61. (1014)

HOMOKSZINŰ, női tavaszi-kabát, kifogástalan állapotban lévő, eladó. Arad, Elisabeta-körút 19, II. emelet 14. (1015)

EGY SZOBA, vízvezeték bevezetve, azonnalra kiadó. Arad, Ghica Voda-utca 16. (1016)

KÖNYVELEST, levelezést, fordítást (román, német, magyar, francia, angol) gépirást, másolást, esetleg korrepetálást vállalom délutáni és esti órákban, szerény díjazás mellett. Cimeket felkeresés céljából Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4 alá kérek. (1017)

SÖTÉTSZINŰ ruha (garderob)-szekrényt vennék azonnal. Arad, Metianu-u. 2. S. ajtó. Telefon 25-52. (1018)

ÖTVENÉVEN felüli bejárónót azonnal alkalmazok. Arad, Sfantul Sava-tér 6-6. első emelet, 9. ajtó. (1019)

KÉTSZOBÁS, konyhás lakberendezés eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (1047)

MINDENES főzőnót alkalmazok hosszú bizonyítványokkal. Jelentkezni délelőtt, Arad Cloșca-utca 12, második emelet. (1048)

JÖLME vállalat etnikai román társat keres. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (1050)

MINDENES SZAKÁCSNÓT azonnal alkalmaz Kiszling, Timișoara, Asanesti-tér 4. (3109)

GYERMEKKOCSI, mély, korszerű, alig használt, jó állapotban lévő eladó. Cim: Timișoara, moșnitai-ut, a vám mellett az első ház. (3111)

KIS RÁDIÓ jutányos áron eladó. Timișoara, III. Felsőra-utca 1. 1-es ajtó. Megtekinthető csak délelőtt lehet. (3113)

TÖMÖR, diófából készült ebédülő eladó. Timișoara, III., Glad-utca, 37 sz. (3117)

FORUM-MOZI, ARAD

TELEFON 2-10-
Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor

Ma.

Előzőr látszik együtt az olasz filmművészet legkitűnőbb kettőse

CIARA CALAMAL, SANDRO RUFFINI

az utóbbi évek legnagyobb filmdrámájában

A csalódott asszony-ban

BELVÁROSI HAZÁK, bérvilla 2x4 szobákkal, parkettásak, fürdőszobások 9 millió, bérvilla, 1x4 szobás, parkettás és 1x2 szobás fürdőszobások 4 millió, új villa 3-szobás, fürdőszobás 1,700.000 lej, bérház 1x3, — 2x2 és 1x1 szobások, fürdőszobások 4 millió, bérvilla 18 millió, 50 lakásos bérház 7 millió, 6-lakásos bérház 900 ezer lej, — 1x2, 2x1 bérház 550 ezer, 2-szobás magánház 400 ezer lej, Nikolovics-ügynökség, Arad Avram Iancu-tér 21. (1037a)

ÜGYES varrólányt azonnal alkalmaz Reclama-nál, Arad, Eminescu-utca 30. (1037)

ANGORANYULAKAT fajtisztákat eladók, Arad-Sega, Ursului-utca 11. (1038)

GYERMEKTELEN házaspár építőmunkás, vízvezeték-szereléshez értő házmesteri állást keres. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (1039)

HASZNÁLT hálószobabutor eladó. Megtekinthető 9-3-ig. Arad, Trandafililor-utca 14 szám. (1040)

BORBÉLYSEGÉDET, valamint most szabadult fodrásznót alkalmaznak. Timișoara, II., Cantacuzino-utca, 2. szám, Sebők. (3113)

HÁLÓSZOBA, valamint takaréktűzhely eladó. Cim: Timișoara, I. Regele Ferdinand 1, I. em. 11-es ajtó. (3114)

CSALÁDI HAZ, eladó, mely két szobából, konyhából, éléskamrából valamint nyári konyhából áll. Cim a timișoara kiadóhivatalban. (3115)

KIADÓ 2-ágyas butorozott szoba május 1-re. Timișoara III., Martirul Popescu-utca, 2. szám. (3116)

TISZTVISELŐNÖ, több évi gyakorlatú bírő, bármilyen bizalmi állást is vállalna, esetleg tőkével társulna üzembe vagy üzletbe. Ajánlatokat „Komoly” jellegre a timișoara kiadóhivatalba kérek. (3125)

KISZOLGÁLÓ leányt alkalmaz Arendt-cukrászda. Timișoara, IV., Berthelot-körút, 6. szám. (3118)

GŐZGÉPÉSZ, 25-évi gyakorlattal bírő, műhelyvezető, timișoara i. üzemből állást keres. Cim a timișoara kiadóhivatalban. (3119)

ÜGYES varrólányokat, valamint tanulóleányt alkalmaz azonnal Schwarz-szalón, Timișoara, IV., Miron Costin-utca 6. szám alatt. (3120)

CSERELÁKÁS. Egyszobás teljes kényelmi, földszinti, konyhával rendelkező lakásért ugyanolyan kétszobás, előcsarnokos emeleti ajánlók Timișoara Lahovári-tér mellett. Ajánlatokat adatokkal „Azonnalra” jellegre a timișoara kiadóhivatalba kérek. (3121)

FŐZNI tudó mindenest felfogadunk azonnal. Timișoara IV., Pop de Basesti-utca 22 szám. (3122)

GYAKORLOTT munkásnőket alkalmazunk kézi kör-kötőgépek mellé. Ciotri Fabrica Tricotage, Timișoara II., Dorobantilor-utca 44 szám. (3123)

TRICOTAGE-bérmunkát mechanikai gépeken bármily mennyiségben és kivitelben, korszerű modelleknek megfelelően vállalkozunk. Ciotri Fabrica Tricotage, Timișoara II. Dorobantilor-utca 44. Távbeszélő 36-54. (3124)

ELADÓ keveset használt hencser (re-zammer), valamint dupla-szélcs kerevet (diván.) Timișoara II., Traian-tér 2, I. em. 1. (3126)

MÓZES-KOSAR, majdnem új, eladó. Cim a timișoara kiadóhivatalban. (3134)

VÖRÖSRÉZ-üst, üstházzal, továbbá gyermek-hintaszék eladó. Timișoara II., Suluțiu-tér 2, 15-ös ajtó. (3133)

KERESEK dohánytözsdebe megbízott elárusítónót, ki biztosítékkal rendelkezik. Timișoara II., Negruzzi-utca 1 sz. (3132)

ARO, Arad TELEFON 24-45

Május 1-től kezdve rendkívüli bemutató:

Boccaccio

Az olasz irodalom egyik nagyságának életéből. A filmet gátáns kalandok és Souppé muzsika tűszerezi.

3/4-ES, fiu részére alkalmas kerékpár, jeles teniszütő, szoritóval, valamint egy bidee eladó. Mindegyik jó állapotban van. Raaber Timișoara, Mehala, Savgociu-utca 20. (3131)

ELADÓ mély, vajszinű, két-redőnyös gyermekkocsi, jó gumival, valamint gyermek-járóka matraccal. Timișoara IV. Iancu Vacarescu-utca 28 sz., 4-es ajtó. (3130)

SZOBALÉÁNYT, valamint takarítónót, aki három nyelvet beszél 7000 lej havi fizetéssel alkalmaz a timișoara Savoy-szálloda. (3129)

MEGBIZHATÓ mindenest, hosszabb időről szóló bizonyítvánnyal rendelkezőt, esetleg bejárónót azonnal alkalmaz dr. Kun, Timișoara III., Mitropolitul Metianu-u. 2 szám, I. emelet. (4113)

REGI NYAKKENDŐBŐL ujat készít Szűts, Timișoara I., Diacnovici Loga-körút 20, földszinten a 3-as ajtó. (6003)

GYERMEKKOCSI, jó állapotban lévő, eladó. Timișoara III., Doja-utca 44 szám alatt. (3139)

500.000 LEJ kölcsönt keresek nagyobb, tehermentes bérházra, Timișoara központjában. Ajánlatokat „Hosszabb lejáratu” jellegre a timișoara kiadóhivatalba kérek. (3138)